

ПОЄДНУВАНІСТЬ ЛІНІЙ ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ СВИНЕЙ В УМОВАХ ВАТ ІМ. ЛИТВИНОВА СЛАВ'ЯНОСЕРБЬСЬКОГО РАЙОНУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Стаття вміщує результати досліджень з виявлення найбільш продуктивних генотипів свиноматок, одержаних на основі поєднання батьківських ліній вітчизняної селекції з материнськими лініями естонської селекції, в умовах ВАТ ім. Литвинова Слав'яносербського району Луганської області.

Селекція, свиноматка, генотип, лінія

Селекція стад за лінійним принципом у генетичному розумінні може бути корисною при використанні внутрішньопородного гетерозису, що з'являється внаслідок гібридизації окремих ліній. Різні комбінації заводських ліній при гібридизації утворюють нові генотипи, генетично відмінні від батьківських форм. Ці генотипи виникають унаслідок перекомбінації генів (батьківських та материнських), поєднання яких і дає стійкий ефект внутрішньопородного гетерозису. Отже, для поліпшення існуючих та створення нових порід свиней необхідно постійно шукати кращі комбінації спадкової інформації різних ліній, які виникають унаслідок різноманітних кросів [1–3].

Метою даних досліджень є виявлення найбільш продуктивних генотипів свиноматок, які створилися в умовах ВАТ ім. Литвинова внаслідок різних комбінацій батьківських і материнських ліній вітчизняної та естонської селекції.

Матеріал і методика досліджень. Матеріалом для досліджень були дані племінного і зоотехнічного обліку стада великої білої породи свиней ВАТ ім. Литвинова та молодняку свиней на вирощуванні. Для проведення досліджень відібрали чотири групи свиноматок великої білої породи різних генотипів. Кожна група свиноматок представлена двома заводськими лініями (батьківською і материнською) вітчизняної та естонської селекції в різних комбінаціях:

I — батьківські та материнські лінії вітчизняної селекції (♂УВБ × ♀УВБ);

II — батьківські лінії естонської селекції і материнські лінії вітчизняної селекції (♂ЕВБ × ♀УВБ);

III — батьківські лінії вітчизняної селекції і материнські лінії естонської селекції (♂УВБ × ♀ЕВБ);

IV — батьківські та материнські лінії естонської селекції (♂ЕВБ × ♀ЕВБ).

Із ліній вітчизняної селекції використовувалися лінії Драчуна, Леопарда, Лафета, а естонської селекції — Нута, Таомаса, Абора.

Піддослідні свиноматки належали до двох вітчизняних родин — Волшебниці та Сої. Парувалися свиноматки з кнурами вітчизняної лінії Салюта.

Результати досліджень. Дослідженнями встановлено, що репродуктивні якості свиноматок більшою мірою залежать від їхнього генотипу і насамперед від комбінацій батьківських та материнських ліній (таблиця). Так найбільш багатоплідними виявилися свиноматки з генотипом, об'єднуючим у собі естонські батьківські лінії з вітчизняними материнськими лініями (II гр.). Від свиноматок даної комбінації ліній було одержано 11,31 поросяти за опорос, що в середньому на 6,7% більше, ніж багатоплідність свиноматок інших груп ($P \geq 0,95$). Найбільшою масою новонароджених поросят у гнізді (1,4 кг) вирізнялися свиноматки з генотипом, об'єднуючим у собі вітчизняні батьківські та материнські лінії (I гр.), що в середньому на 386 г (27,6%) більше, ніж гнізда свиноматок інших груп ($P \geq 0,95$).

Репродуктивні якості свиноматок різних лінійних комбінацій в умовах ВАТ ім. Литвинова

Група	Кількість гнізд	Генотип свиноматок лінія ♂ / лінія ♀	Репродуктивні якості свиноматок				
			багатоплідність, гол.	великоплідність, кг	молочність, кг	збереженість, %	маса гнізда у 2 місяці, кг
I I	9	УВБ / УВБ	10,57±0,268	1,4±0	49,5±1,09	86,4±2,8	134,9±1,87
III	11	ЕВБ / УВБ	11,31±0,265	1,03±0,02	60,04±2,74	87,2±3,12	158,8±9,74
III I	10	УВБ / ЕВБ	10,38±0,213	1,03±0,02	65,0±4,86	90,6±0,59	180,4±13,21
IV	10	ЕВБ / ЕВБ	10,7±0,386	0,98±0,04	57,6±1,62	85,9±3,22	160,5±1,63

Найдрібнішими були поросята у приплоді свиноматок IV групи з генотипом ($\sigma^{\text{ЕВБ}} \times \text{♀ЕВБ}$). Найбільшою молочністю (65 кг) вирізнялися свиноматки III групи з генотипом ліній ($\sigma^{\text{УВБ}} \times \text{♀ЕВБ}$), що в середньому на 9,3 кг (14%) більше, ніж молочність свиноматок інших груп ($P \geq 0,95$). Щодо збереження порослят при відлученні, то найбільше збереглося порослят у гніздах свиноматок III групи з генотипом ліній ($\sigma^{\text{УВБ}} \times \text{♀ЕВБ}$), що в середньому на 4,1% більше, ніж у гніздах свиноматок інших груп ($P < 0,999$).

Маса гнізда при відлученні вважається головним критерієм репродуктивних якостей свиноматок. Дослідженнями встановлено, що цей показник значною мірою залежить від генотипу свиноматок і насамперед від комбінацій батьківських та материнських ліній. Так найбільшою масою гнізда (180,4 кг) при відлученні порослят вирізнялися гнізда свиноматок III групи з генотипом, який об'єднує вітчизняні батьківські лінії з естонськими материнськими лініями, що в середньому на 29 кг (16%) більше від маси гнізд свиноматок інших генотипів. При цьому було відмічено значний розмах мінливості цієї ознаки ($C_v = 23,16\%$), що свідчить про наявність достатнього матеріалу для відбору.

Вивчаючи відгодівельні якості підсвинків, одержаних від свиноматок різних генотипів, були виявлено, з тією самою закономірністю, найбільш продуктивні генотипи свиноматок, які утворилися внаслідок вдалої комбінації батьківських ліній вітчизняної селекції з материнськими лініями естонської селекції (III гр.). Поросята, отримані від цих свиноматок, досягали живої маси 100 кг за 190,5 дня, що на 81,3; 6,5 і 62,3 дня раніше, ніж однолітки, одержані від свиноматок I, II і III груп відповідно ($P \geq 0,95$). Ці самі поросята мали і найвищі середньодобові прирости маси тіла.

Висновки. Одержані результати свідчать, що найбільш продуктивними в умовах ВАТ ім. Литвинова є свиноматки III групи з генотипом, створеним вдалою комбінацією батьківських вітчизняних ліній з материнськими естонськими лініями. Отже, з метою підвищення репродуктивних властивостей свиноматок та відгодівельних якостей молодняку свиней в умовах ВАТ ім. Литвинова Слав'яно-сербського району Луганської області доцільно використовувати свиноматок з генотипом, який об'єднує у собі батьківські лінії вітчизняної селекції з материнськими лініями естонської селекції.

2. *Медведев В.А.* Пути совершенствования породного состава свиней в Украине // *Наук.-техн. бюл. ІТ УААН.* — Харків, 2000. — Вип. 77. — С. 60—64.

3. *Рыбалко В.П.* Генотип и продуктивность свиней. — К.: Урожай, 1984. — 120 с.

СОЧЕТАЕМОСТЬ ЛИНИЙ КРУПНОЙ БЕЛОЙ ПОРОДЫ СВИНЕЙ В УСЛОВИЯХ ОАО ИМ. ЛИТВИНОВА СЛАВЯНОСЕРБСКОГО РАЙОНА ЛУГАНСКОЙ ОБЛАСТИ. В.Н. Коваленко

Статья содержит результаты исследований по выявлению наиболее продуктивных генотипов свиноматок, полученных на основе сочетания отцовских линий отечественной селекции с материнскими линиями эстонской селекции, в условиях ОАО им. Литвинова Славяносербского района Луганской области.

Селекция, свиноматка, генотип, линия

LINE COMPATIBILITY OF BIG WHITE PIG RACE IN CONDITIONS OF THE OPEN JOINT STOCK COMPANY NAMED BY LITVINOV, SLAVYANOSERBSK DISTRICT, LUGANSK REGION. V.N. Kovalenko

The article consists the research results revealing the most productive sow genotypes, which were made on the basis of combination of paternal lines of home selection with maternal lines of Estonian selection, in conditions of Open Joint Stock Company named by Litvinov, Slavyanoserbbsk district, Lugansk region.

Selection, sow, genotype, line